

SÄÄKSISÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2015

1. Yleistä

Vuosi 2015 oli säätiön 26. toimintavuosi.

Päättynyt vuosi todisti jälleen kerran sen, että pienen harrastajapohjaisen säätiön työnkuva on ennalta äärimmäisen vaikeata suunnitella. Tämä koskee erityisesti sääksikeskuksen toimintaa. Sitä säätelee, rajoittaa ja ohjaa kovin monet ulkopuoliset tahot, joiden aikatauluihin ja toimintatapoihin säätiö ei liiemmin voi ennalta varautua, saati sitten vaikuttaa. Tehtävien suunnitelmallista hoitamista sekoitti vielä omalta osaltaan murtomiesten vierailu kohteella, kalavarkaat ja lukuisten kuvaajien leväperäinen piittaamattomuus kuvausvuorojensa asianmukaisesta hoitamisesta. Säätiön ennalta hyväksytyyn toimintasuunnitelman noudattamisen asemesta sääksikeskuksessa elettiin siis pitkälti ”päivä kerrallaan” - työjärjestystä noudattaen. Tällainen toiminta söi tietysti resursseja kohteen kehittämiseltä.

Sääksikeskus sai osakseen kuitenkin myös merkittävän tunnustuksen, kun WWF:n Suomen rahasto myönsi sille Panda-palkinnon. Tämän arvostetun ympäristöpalkinnon saaminen kuvanee parhaiten sitä, että sääksikeskuksen kehittämistyö on vuosien saatossa näkynyt myös maakunnan ulkopuolella ja näin kantanut hedelmää lajisuojelun yleensä hyvin epäkiitollisella työsaralla. Säätiö pääsi vihdoinkin myös valtionavun piiriin. Ympäristöministeriö myönsi säätiölle pienen avustuksen käytettäväksi sääksikeskuksen toimintojen ylläpitoon ja kehittämiseen.

Sääksien satelliittiseurantahanke laajeni Lounais-Suomessa ja Kainuussa. Lounais-Suomessa valjastettiin kolmelle ja Kainuussa kahdelle sääkselle uudet puolalaiset satelliittilähettimet. Tämä täydennys palvelee erinomaisesti myös eurooppalaista kouluyhteistyötä, kun seurattavia lintuyksilöitä saatiin hankkeen piiriin useampia. Kouluyhteistyö on saanut paljon kiitosta osakseen niiden koulujen taholta, jotka ovat osallistuneet tähän tarjolla olevaan opetustyön tukimuotoon. Valitettavasti vain ani harvat maamme kouluista ovat ylipäättään lähteneet mukaan tähän ainutlaatuisen ylikansalliseen suojelutyön pioneerihankkeeseen.

Pohtiolammen kosteikon laajennushanke muodosti syyskauden suururakan. Työ käsitti Wääksynjoen itäpuolisten vanhojen kala-altaiden yhdistämisen yhtenäiseksi vesialueeksi. Hankkeen yhtenä työosiona muutettiin sääksialtaiden syöttövesilinja avo-ojasta putkilinjaksi. Kosteikon laajennusosa sijaitsee rauhallisemmalla alueella, kuin vuonna 2014 valmistunut pääkosteikko. Näin ollen se tarjoaa varsin suojaisia pesäpaikkoja ainakin joillekin vesilintulajeille ja kahlaajille.

Pohtiolammen sääksikeskuksen eri toimintoja ylläpidettiin aikaisempien vuosien tapaan yhteistyössä Taigabird Oy:n kanssa.

2. Säätiön hallitus, työvaliokunta ja muu henkilöstö vuonna 2015

2.1 Säätiön hallitus

Ilmari Häkkinen; puheenjohtaja, Hämeenlinna (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Vesa Hyyryläinen; varapuheenjohtaja, Paltamo (BirdLife Suomi)

Markku Hyvärinen; jäsen, Hämeenlinna (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Patrik Byholm; jäsen, Helsinki (petolintututkimuksen asiantuntija)

Risto Mattila; jäsen, Kangasala Kuhmalahti (talouselämän asiantuntija)

Olli Lehtimäki; jäsen, Toijala (talouselämän asiantuntija)

Ossi Nokelainen; jäsen, Jyväskylä (Suomen Luonnonsuojeluliitto ry)

Jari Valkama; jäsen, Turku (Luonnontieteellinen keskusmuseo/Eläinmuseo)

Simo Loisa; jäsen, Hämeenlinna (Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry)

Säätiön toiminnanjohtajana on toiminut **Juhani Koivu** Hämeenlinnasta.

Säätiön hallituksen jäsenille eikä toiminnanjohtajalle ole maksettu palkkoja, eikä minkäänlaisia palkkioita säätiön mistään töistä.

Säätiön hallitus piti vuoden aikana kaksi varsinaista kokousta. Lisäksi pidettiin kaksi sähköpostikokousta.

2.2 Työvaliokunta

Työvaliokunnassa ovat työskennelleet:

Markku Hyvärinen, puheenjohtaja

Juhani Koivu, sihteeri (tekopesäohjelma ym.)

Harri Koskinen, jäsen (tekopesäohjelma)

Panu Villanen, jäsen (kouluyhteistyö)

Vesa Hyyryläinen, jäsen (Kainuun sääksioprojekti)

Anu Turku, jäsen (kuva-arkisto)

Pasi Leinonen, jäsen (kuvapalvelut)

Simo Loisa, jäsen (kuvapalvelut)

Risto Mattila, jäsen (kuvauspalvelut)

Heikki Kainulainen, jäsen (Muonion seudun sääksiseuranta)

Jorma Yrjölä, jäsen (yhteydet Italiaan, videopalvelu)

Susanna Hietanen, jäsen (tiedottaminen, Kangasalan Matkailurengas ry)

Heljä Pylvänäinen, jäsen (Kainuun sääksioprojekti)

Työvaliokunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Lisäksi järjestettiin useita puhelin- ja sähköpostineuvotteluja, joista muutamat koskivat vain osaa työvaliokunnan jäsenistä. Niin ikään työvaliokunta järjesti Pohtiolammella useita talkoita kala-altaiden ja kosteikon ympäristöjen siistimiseksi.

Työvaliokunta pyrki aikaansaamaan yhteistyötä myös Kangasalan kunnan uuden johdon kanssa. Sääksikeskuksessa esiteltiin syksyllä kunnan elinkeinojohtajalle ja elinkeinoasiamiehelle Pohtiolammen matkailukohteen kehittämistarpeita. Elinkeinojohtaja Lasse Silvan kertoikin kunnan terveisinä, että vuoden 2016 alussa on tarkoitus käynnistää Sarsan alueen kehittämishanke, johon myös Sääksisäätiö ja Taigabird Oy kutsutaan mukaan.

2.3 Säätiön palveluksessa olleet työntekijät

Pohtiolammen huoltomiehenä työskenteli 1.6. – 31.12.2015 **Jouko Ylönen** Kangasalta. Hänen palkkaukseensa saatiin palkkatuki (perusosa) työvoimatoimistolta. Palkkauksesta vastasi vuoden 2014 tapaan **Taigabird Oy**. Palkkamenot puolitettiin Taigabird Oy:n ja säätiön kesken.

Kari Pajula työskenteli huoltomiehen tehtävissä sääksikeskuksessa ajalla 31.3. – 21.12.2015. Hänen palkkauksestaan vastasi Kela ja Kangasalan kunta (kuntouttava työtoiminta).

Aki Huovilainen työskenteli huoltomiehen tehtävissä sääksikeskuksessa ajalla 7.4. – 21.12.2015. Hänen palkkauksestaan vastasi Kela ja Kangasalan kunta (kuntouttava työtoiminta).

Kaikki huoltomiehet tekivät 6,5 tunnin pituista työpäivää.

2.4. Henkilöstö säätiön muissa tehtävissä

Säätiön tilintarkastajana toimi **Heikki Itkonen** (HTM).

Varatilintarkastajana toimi **Aulikki Vuorela** (HTM) Hämeenlinnasta.

Säätiön kirjanpitäjänä on toiminut FL **Jaakko Ansaharju** (Manageat Ky.).

Säätiön tiedottajana toimi **Susanna Hietanen**. Hän oli myös Pohtiolammen edustajana Kangasalan Matkailurenkaassa. Säätiön kotisivujen ylläpidosta vastasivat **Arto Kalliola** ja **Susanna Hietanen**. **Anu Turku** vastasi säätiön kuva-arkiston perustamisesta. **Juhani Koivu** on toiminnanjohtajan tehtävien lisäksi vastannut säätiön rahastonhoitajan tehtävistä ja sääksikeskuksen toiminnanjohtajan tehtävistä. Niin ikään hän on toiminut yhteyshenkilönä eri hankkeiden koordinoinnissa.

Harri Koskisen johdolla ja toimenpitein on toteutettu sääksien tekopesäohjelmaa sekä Kanta-Hämeessä että pienessä määrin myös Lapissa.

Vesa Hyyryläinen on johtanut Kainuussa toteutettavia eri sääksihankkeita. Lisäksi hän on toiminut sääksiasiantuntijana lukuisissa Pohjois-Suomen tuulivoima-hankkeissa ja monissa soiden käyttöä hyödyntävissä hankkeissa.

3. Sääksikeskuksen toiminta vuonna 2015

3.1 Risto Mattilan kuvanäyttely ”Pohtiolampi sääksen silmin”

Risto Mattila ripusti 9.5.2015 noin 60 kuvaa käsittävän kuvanäyttelyn Pohtiolammen kahvioon. Näyttelyn kuvat olivat sikäli poikkeuksellisia, että ne oli kuvattu pienoishelikopteria hyödyntäen. Kuvakulmat olivat ainutlaatuisia: Pohtiolammen miljöö esittäytyi kuvissa sananmukaisesti sääksen silmin katsottuna. Näyttely sai yleisön taholta runsaasti asianmukaista huomiota ja tunnustusta osakseen.

3.2 Kosteikon yleisötornin käyttöönotto

Uuden kotiseutukosteikon yhteyteen rakennetun yleisötornin vihkiäiset pidettiin 22.5.2015. Tornin vihkivät käyttöön kauppatieteiden tohtori Sonja Leskinen ja ministeri Pertti Salolainen. Professori Aulis Aarnio loi katsauksen Sarsan alueen historiaan ja professori Heikki Toivonen esitelmöi alueen kasvillisuudesta. Suomen Riistakeskuksen tervehdyksen esitti Otto Hölli. Pertti Salolainen lahjoitti säätiölle Pohtiolammella ottamansa sääksikuvan. Jouko Alhainen esitteli lyhyesti Pohtiolammen toimintaa. Ilmari Häkkinen esitti säätiön kiitoksen kaikille hankkeeseen osallistuneille ja avajaisten osanottajille. Tilaisuudessa oli paikalla noin 70 vierasta.

3.3 Pohtiolammen kosteikon laajennusosan rakennustyöt

Sonja Leskinen julkisti yleisötornin vihkiäisissä aloitteen, että Pohtiolammen kotiseutukosteikko laajennettaisiin käsittämään myös Wääksynjoen itäpuolella sijaitsevat 21 vanhaa kala-allasta. Hankkeen valmistelu käynnistettiin kesän aikana. Säätiö haki kosteikon rakennustöiden rahoittamiseen hanketukea Kantri ry:ltä. Työt aloitettiin loppukesällä allasalueen raivauksilla ja ympäristön niittotyöllä. Kaivutyöt ja veden syöttölinjojen rakentaminen toteutettiin marras- joulukuun aikana.

Kosteikon laajennusosa tarjoaa erinomaisia pesäpaikkoja vesilinnuille ja kahlaajille. Hanke toteutettiin yhteistyössä Taigabird Oy:n kanssa.

3.4 Uusi varastokoppi säätiön kala-altaille

Sääksikalojen varastoaltailla tarvitaan huoltotöiden yhteydessä päivittäin varsin monipuolisia työkaluja. Työkaluja on tähän saakka varastoitu pienessä työkalulaatikossa tai sitten niitä on kuljetettu huoltorakennukselta saakka, mikä on osoittautunut varsin hankalaksi käytännöksi. Nyt kohteelle rakennettiin kevytrakenteinen varastokoppi, jossa kalusto voidaan varastoida ja säilyttää asianmukaisesti. Varasto valmistui syyskuun alussa.

3.5 Pohtiolammen ranta-alueen parannustyöt

Pohtiolammen kahvilan puoleiselle rannalle rakennettiin noin 80 metriä kävelytietä aivan rannan tuntumaan. Polkua pitkin pääsee vaivattomasti mm. kotieläintarhoille. Yleisö otti polun heti käyttöön. Polun myötä pihamaan yleisilme ja käytettävyys koheni oleellisesti. Lisäksi perattiin Pohtiolammen laskuoja ja tehtiin pienimuotoisia kaivutöitä lammen rantojen siistimiseksi.

3.6 Sääksikeskuksen yleisluontoiset ympäristötyöt

Työvaliokunta järjesti vuoden aikana muutamia risusavottatalkoita Pohtiolammella. Lammen rannasta ja Wääksynjoelta kaadettiin mm. puolensataa isohkoa puuta. Rungot koottiin välivarastoon ja risut poltettiin.

3.7 Sääksikeskuksen eri työkohteille saatu talkootyön tuki

Aikaisempien vuosien tapaan sääksikeskuksen kenttä- ja saneeraustyöt (pl. huoltomiesten tehtävät) toteutettiin kokonaisuudessaan talkootyön periaatteella.

Pohtiolammen talkootöihin osallistuivat seuraavat henkilöt:

Talkoolainen	Talkootunnit	Työkohde
Jouko Alhainen	350	Vartiointityöt, huoltotyöt, järjestelyt
Risto Mattila	5	Hakkuutyömaa yms.
Risto Mattila	18	Traktorityöt
Jouko Ylönen	40	Talviajan kalahuolto
Simo Loisa	155	Porakaivon venttiilit, risusavotta ja ruutanakuljetukset
Ilmari Häkkinen	32	Raivaukset, varastokoppi, kalahuolto
Heikki Kainulainen	6	Raivaukset
Juhani Koivu	330	Allastyöt, huolto, risusavotta ym.
Talkootyöt yhteensä	936	

Tilastoon merkityt tunnit ovat ao. henkilöiden itsensä arvioimia. Eri henkilöiden kohdalla niissä saattaa olla muutamien tuntien heittoja puoleen tahi toiseen.

Säätiö kiittää kaikkia hankkeisiin osallistuneita saamastaan arvokkaasta tuesta.

3.8 Lasten löytöretki -tapahtuma 29.6. – 5.7.2015

Kangasalan Lasten löytöretki -tapahtuma ei saavuttanut ainakaan Pohtiolammella aikaisempien kesien kaltaista suosiota. Tapahtumaan osallistui Pohtiolammella noin 250 osanottajaa. Järjestelyistä vastasi pääosin Taigabird Oy. Säätiö lahjoitti tapahtumaan palkinnoiksi muutamia sääksiaiheisia tuotteita. Löytöretkiviikko on Kangasalan Matkailurenkaan johtama ja koordinoima tapahtuma. Hanke vaatisi ainakin osittaisia uudistuksia.

3.9 Sääksikeskuksen muu toiminta

3.9.1 Pohtiolammen kävijämäärä

Pohtiolammen kävijämäärä asettui kutakuinkin samalle tasolle kuin parina edellisenäkin kesänä. Taigabird Oy:n arvion mukaan kohteella kävi vuoden aikana noin 25.000 vierasta. Huomattava osa kävijöistä hyödynsi kuitenkin vain kohteen ilmaisupalveluita: lintujen tarkkailua yleisötorneista, lasten leikkikentän laitteita, kotieläintarhaan tutustumista, omien eväiden syöntiä nuotiopaikalla, osallistumista johdettuihin tapahtumiin jne. Kohteen taloudenpidon kannalta tämä on tietysti kielteinen, jos kohta ei uusi ilmiö. Uusien kaupallisten tuotteiden kehittäminen ja tarjonta on sekä Sääksisäätiön että Taigabird Oy:n tärkeä ja jopa kiireellinen tehtävä.

3.9.2 Tornien taisto

Säätiön joukkue ”Pandion” osallistui valtakunnalliseen Tornien taisto - tapahtumaan 9.5.2015. Tilaisuudessa vieraili noin 25 luonnonystävää. Heille esiteltiin lintuharrastuksen perusasioita. Joukkueemme havaitsi kisan aikana 52 lintulajia, mikä oli peräti 10 lajia vähemmän kuin edellisenä vuonna (säätekijät). Joukkueen johtajana toimi Olli Lehtimäki.

3.9.3 Palvelut luonnonkuvaajille

Piilokojujen vuokrausaste oli edellisten kesien tapaan varsin korkea. Talouden taantuma heijasti kuitenkin kielteisen vaikutuksensa myös kuvaajien käyttäytymiseen. Poikkeuksellisen moni kuvaaja jätti piilokojuvuoronsa käyttämättä. Kuvaajien leväperäinen käytös näkyi erityisesti siinä, että vuorojen peruuttamisista ei ilmoitettu lainkaan tai ilmoitus tehtiin aivan viime hetkellä kuvausvuoron juuri alkaessa. Asialliset huomautukset eivät näissä asioissa juuri johda tuloksiin. Puhumattakaan, että joku maksaisi säädettyjä peruutusmaksuja ilman lukuisia karhuamisia, jos kohta nekin osoittautuivat varsin tehottomiksi.

Lisäksi kohteella vierailevien sääksien vähyys häytti tuloksellista kuvausta varsinkin heinäkuun aikana. Tästä huolimatta myös monet kuvaajat saivat ainutlaatuisia otoksia sääksen saalistuksesta. Esimerkiksi Heikki Kainulainen onnistui kuvaamaan perin harvinaisen tapahtuman, kun selkälökki ratsasti lentävän sääksen selässä.

3.9.4 Kaupankäynti sääksiaiheisilla tuotteilla

Taloudellinen lamakausi näkyi kuvauspalveluiden käytön vähenemisen lisäksi myös muiden sääksituotteiden myynnissä. Esimerkiksi Jussi Murtosaaren keväällä ilmestynyttä kirjaa ”Luontokuvaajan Suomi” ei mennyt kaupaksi ainoatakaan kappaletta, vaikka kirja oli koko kesän näyttävästi esillä myyntipöydällä.

Uusia, hinnaltaan edullisia, sääksiaiheisia tuotteita kaivataan sääksikeskuksen myyntipaikalle kipeästi. Niiden kehittäminen on vain osoittautunut kovin vaikeaksi.

3.9.5 Vierailut ja kahvilapalvelut

Muutamille pienryhmille järjestettiin aikaisempien kesien tapaan opastettuja vierailuja sääksitornilla ja Pohtiolammen ympäristössä. Oppaina tilaisuuksissa toimivat Heikki Toivonen, Juhani Koivu ja Jouko Alhainen.

Pohtiolammen juhannusjuhla keräsi paikalle noin 1000 vierasta. Juhlan järjestää perinteisesti Taigabird Oy, mutta monet vieraat tutustuvat samalla myös sääksikeskuksen muihin palveluihin. Esimerkiksi sääksitornissa pistäytyi juhannuksena kymmenittäin ihmisiä.

Kangasalan elinkeinojohtaja Lasse Silván ja elinkeinoasiamies Irene Suhonen tutustuivat 16.9.2015 Pohtiolammen kauppapaikkaan ja sääksikeskukseen. Tämä oli tärkeä vierailu, koska Kangasalan kunnan uusi johto ei tunne lainkaan säätiön toimintaa. Tilaisuutta isännöi Ilmari Häkkinen.

Pohtiolammen kahvila- ja luontomatkailupalveluista vastasi vuonna 2015 Taigabird Oy.

3.10 Sääksikeskus murtomiesten ja kalavarkaiden kohteena

Sääksitorniin murtauduttiin 24. - 25.6.2015 välisenä yönä. Yleisötornista varastettiin kassalipas, jossa oli murtohetkellä arvion mukaan ehkä 250 – 300 euroa rahaa. Tappio oli korjauskuluineen noin 500 euroa. Murrosta tehtiin asianmukainen rikosilmoitus Kangasalan poliisille.

Ilmeisesti sama varasryhmä murtautui viiteen piilokojuun 3. – 4.7.2015 välisenä yönä. Kojujen riippulukkojen sangat oli katkaistu pulttisaksilla ja muutamista kopeista oli lisäksi murrettu lukkoraudat. Ilmeisesti oli etsitty vain rahaa, koska tornin varastossa ollut uudehko lehtipuhallin ei ollut kelvannut murtomiehille. Vahinkojen korjaaminen aiheutti noin 500 euron kulut. Myös tästä murrosta tehtiin kirjallinen rikosilmoitus Kangasalan poliisille.

Murtomiesten lisäksi myös oikea kalavarkaiden aalto iski Pohtiolammelle. Varkaat suuntasivat yrityksensä etupäässä Taigabirdin ylläpitämälle onkilammelle, koska siellä oli tarjolla isompia kaloja, mutta yrittäjiä riitti myös sääksikalojen varastoaltaille. Kaikkiaan havaittiin jopa viitisentoista kertaa eritasoisia kalavarkauksia tahi niiden yrityksiä. Tilannetta rauhoitti ehken ratkaisevasti kuitenkin se, että Jouko Alhainen yöpyi kohteella lähes koko loppukesän yöt.

Tällainen ilkivalta ja ilmeisesti osin jopa ammattirikollisuus on äärimmäisen vaikea saada hallintaan. Vähimmilläänkin tapausten selvittely sotkee pahoin kohteen jokapäiväistä asiakaspalvelua. Lisäksi se aiheuttaa toiminnanjohtajalle kohtuuttoman paljon turhauttavaa taustatyötä. Niin ikään rikollisten jälkien siivous ja paikkojen ennallistaminen on kallista ja runsaasti aikaa vaativaa työtä.

4. Säätiön osallistuminen erilaisiin linnustonsuojelu- ja tutkimushankkeisiin

4.1 Kainuun sääksien seuranta- ja suojeluhankkeet

Säätiön Kainuun työryhmän toiminta maakunnan sääksikannan tutkimus- ja suojelutyössä on vakiintunut lajisuojelun monimuotoisia osa-alueita kattavaksi ja ympärivuotiseksi toiminnaksi.

Vesa Hyyryläisen johdolla toimivalla Kainuun työryhmällä oli vuonna 2015 seurannassa kaikkiaan 150 sääksireviiriä. Rengastuksia karttui yhteensä noin 110. Pesien poikastuotto oli merkittävästi huonompi kuin edellisvuosina. Kainuun sääksen poikaset rengastettiin tavanomaisten M-renkaiden lisäksi lukurenkain. Uusia luonnonpesiä maakunnasta löytyi 15.

Satelliittiseurannan piiriin saatiin nyt valjastettua kolme uutta lintua: Ukko, Tommi ja Onerva. Entuudestaan maakunnassa oli yksi satelliittilähettimellä varustettu lintu, Jaska. Lintujen muuttoa on voitu seurata Luomuksen sivujen kautta.

Vesa Hyyryläinen on edellisten vuosien tapaan toiminut sääksi- ja lintuasioiden konsulttina useissa tuulivoimahankkeissa. Samoin hän on ollut sääksiasiantuntijana Kainuun maakunnan tuulivoimakaavoituksessa. Sääkselle tarkoitettuja uusia tekopesiä maakuntaan rakennettiin vuoden aikana kaikkiaan 10. Suurin osa niistä rakennettiin tuulivoima-alueille.

Vesa Hyyryläinen välitti tietoa sääksien tutkimus- ja suojeluhankkeista myös maakunnan väestölle monissa eri yhteyksissä (katso kohta 7.2). Työryhmä on tehnyt suojeluhankkeissa saumatonta yhteistyötä eri kuntien, maakunnan luontojärjestöjen ja monien yritysten kanssa.

Kainuun sääksihankkeen maastotyöt rahoitettiin valtaosin työryhmän jäsenten henkilökohtaisista varoista. Satelliittilähetinten hankinnat rahoittivat tuulivoimayhtiöt.

4.2 Kanta-Hämeen maakuntalinnun (sääksen) tekopesäohjelma

Vuoden aikana rakennettiin maakuntaan viisi uutta tekopesää. Lisäksi etsittiin sopivia pesäpuita erityisesti valtion mailta. Metsähallitukselta haettiin rakennuslupia kaikkiaan kahdeksalle eri kohteelle. Lupia myönnettiin kuitenkin vain neljälle kohteelle, jotka sijaitsivat eriasteisilla suojelualueilla. Ilmeisesti valtion talousmetsiin ei tekopesien rakennuslupia tulla vastedes enää lainkaan myöntämään. Pesät rakennetaan vuoden 2016 aikana. Työryhmä kävi keväällä 2015 rakentamassa myös yhden tekopesän Fiskarsiin.

4.3 Pesätornien kokeiluhanke Vapon suoalueilla Mikkelissä

Säätiön työryhmä (Ilmari Häkkinen, Harri Koskinen, Simo Loisa ja Juhani Koivu) kävi 24.3.2015 pystyttämässä Mikkelin Pyöreäsuolle ja Pohjansuolle sääkselle tarkoitettut pesätornit. Pesätornit rakennettiin painekyllästetystä puutavarasta. Niistä tehtiin 7,5 metriä korkeita. Raju kevätmyrsky kaatoi toisen tornin. Se käytiin nostamassa uudelleen pystyyn 24.9.2015. Tämän huoltokäynnin yhteydessä molemmat tornit ankkuroitiin erittäin vankasti vastaisten myrskyjen varalta. Tornipesien kontrollointi annettiin Teemu Honkasen tehtäväksi (alueen sääksivastaava).

4.4 Osallistuminen valtakunnalliseen sääksiseurantaan

Utsjoen ja Inarin alueiden sääksiseuranta ja rengastustyö on edelleen säätiön lähettämän työryhmän varassa. Harri Koskinen ja Tero Niskanen hoitivat tämän vastuunalaisen tehtävän vanhaan tapaan myös kesällä 2015. Säätiö tuki matka-apurahalla rengastusmatkaa. Heikki Kainulainen vastasi Muonion ja Kittilän sääksiseurannasta ja rengastuksista. Kaikki Lapin hankkeet toteutettiin saumattomassa yhteistyössä MH:n Tuomo Ollilan kanssa.

Niin ikään Pertti Koskimiehen toimenpitein toteutettavaa pitkän aikavälin Kaakkois-Suomen sääksihanketta tuettiin pienellä apurahalla. Kaakkois-Suomen sääksien seurantahanke on sikäli arvokas, että Koskimies on tarkastanut jokseenkin samalla tehokkuudella koko alueen pesäpaikat jo yli parin vuosikymmenen ajan. Näin eri vuosien pesimätuloksista syntynyt aineisto luo erinomaisen pohjan erilaisille vertailuille sekä alueen sisällä että myös muiden maakuntien pesimätuloksiin vertailtaessa.

Sääksien pesätarkistuksiin ja rengastustyöhön osallistuttiin Hämeessä professori Pertti Saurolan johdolla. Kaikkiaan tarkastettiin noin 150 pesäpaikkaa. Rengastuksia karttui hieman yli 100.

Sääksien siirtoistutusprojekti Portugaliin jatkui suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2015 siirrettiin kuusi sääksen poikasta. Säätiö avusti hanketta lähinnä sopivien poikasten etsimisessä ja niiden noutamisessa pesäpaikoilta Valkeakosken lintuhoitolaan, jossa eläinlääkäri tarkasti poikaset ja niille annettiin seleeniruiskeet. Lisäksi poikaset varustettiin lukurenkailla ja ne ruokittiin ennen rasittavaa lentomatkaa. Säätiön antama kuljetusapu hankkeelle on varsin merkittävä. Työhön osallistuivat Harri Koskinen, Juhani Koivu, Jorma Yrjölä ja Panu Villanen. Jorma Yrjölä kuvasi projektin tämän vaiheen videolle. Syntyntä kuvamateriaalia tullaan aikanaan käyttämään säätiön esittelyvideossa.

4.4 Sääksien satelliittiseuranta

Kainuun työryhmä valjasti kaksi uutta lintua satelliittilähettimein (Tommi ja Ukko). Entuudestaan maakunnassa oli jo yksi sääksi satelliittiseurannassa. Vesa Hyyryläisellä on jo valmiina kaksi lähetintä odottamassa asentamista. Ne on tarkoitus valjastaa tietyn tuulipuiston alueella pesiville linnuille kesällä 2016.

Raimo Uusitalon johdolla valjastettiin myös Lounais-Suomessa kolmelle sääkselle satelliittilähetimet. Yhden sääksen lähettimen kustannuksista vastasi Siikaisten kunta, joka näin sai itselleen satelliittikummin. Siikaisten kunnan panos sääksen tutkimus- ja suojelutyön tunnetuksi tekemisessä koko maakunnan alueella oli esimerkillisen hyvä. Säätiö avusti Lounais-Suomen sääksiryhmää laitteiden rahoitusjärjestelyissä ja hankkeen hallinnollisten asioiden hoitamisessa.

Kesällä 2014 valjastettu Rengossa pesivä sääksipari aloitti pesinnän normaalisti, mutta pesintä tuhoutui poikasten ollessa noin kahden viikon ikäisiä. Pesän naaras (Helena) liikkui pesinnän tuhoutumisen jälkeen laajalla alueella ympäri Kanta-Hämettä. Se aloitti syysmuuton varsin varhain ja jäi ”tankkaamaan” erälle kalanviljelylaitokselle Ukrainan länsiosiin. Kalastelu karppiviljelmällä koitui kuitenkin linnun kohtaloksi: lintu todennäköisesti ammuttiin, vaikka kuolinsyyksi ilmoitettiin verkkoon takertuminen. Lähetin saatiin monivaiheisin järjestelyin palautettua takaisin Suomeen. Pesän koiraslintu (Ipo) muutti edellisen talven tapaan vanhalle talvehtimisalueelleen Guineaan.

Utsjoen sääksiparin pesintä onnistui hyvin. Sekä koiraan (Tero) että naaraan (Seija) syysmuutto noudatti pääpiirtein edellisen syksyn reittejä. Toki on todettava, että Seija talvehtii alueella, joka sijaitsee lähetyntyöyden ulkopuolella. Kaikkien tässä mainittujen sääksien muuttomatkoja on voitu seurata Luomuksen sivuilta osoitteessa www.luomus.fi/satelliittisaakset.

Sääksiseuranta liittyy kiinteästi Eurooppalaiseen kouluyhteistyöhön.

4.5 Nettikamera Hattulan Pahasuolla

Säätiö asensi kevättalvella nettikameran Hattulan Pahasuolle. UPM-Kymmene rahoitti uuden kameran hankinnan. Pesintä lähti hyvin käyntiin ja suuri yleisö sai seurata pesinnän edistymistä aina 13.7.2015 saakka. Noin 10.7. pesän koiras kuitenkin menehtyi. Todennäköisesti se takertui kalaverkkoon Pehkijärvellä, missä se kävi luultavasti jokseenkin säännöllisesti saalistamassa. Tämä järvi on perin matala ja kalastajien verkot jäävät siellä hyvin pintaan. Tämän kirjoittajalle on vuosien saatossa tullut ilmoitus neljästä verkkoon menehtyneestä sääksestä kyseiseltä järveltä. Isompi poikanen joutui todennäköisesti kanahaukan saaliiksi naaraan ollessa kalassa. Valitettavasti kameran toiminta katkesi ilmeisesti ukkosen aiheuttamaan vaurioon juuri ratkaisevalla hetkellä ja saalistustilannetta ei saatu tallennettua. Kävimme Simo Loisan kanssa 5.8.2015 kohteella toteamassa, että poikasesta oli jäljellä vain sulkakasa pesäpuun juurella.

5. Säätiön myöntämät apurahat vuonna 2015

Säätiö myönsi kokouksessaan 1.3.2015 seuraavat apurahat:

1) Pertti Koskimies , Kirkkonummi ”Kaakkois-Suomen sääksitutkimuksen kenttätöiden tukemiseen kesäkaudella 2015”	700,00
2) Harri Koskinen , Mäntsälä Työryhmä: Tero Niskanen, Hämeenlinna ”Sodankylän, Inarin ja Utsjoen sääksiprojektin kenttätööt”	700,00
3) Jukka Tanner , Hyvinkää (työryhmä) ”Lohjan ja Vihdin alueiden tekopesäohjelman <u>matkakustannuksiin ja laitehankintoihin</u> ”	<u>400,00</u>
Apurahat yhteensä	1.800,00 €

6. Säätiön kotisivut

Pasi Leinosen luovuttua webmasterin tehtävistä on kotisivuja ylläpidetty lähinnä talkoovoimilla. Arto Kalliola teki sivuille edelleen kiireellisimmät päivitykset. Susanna Hietanen puolestaan päivitti osan sivujen ohjeista ja uutisista. Tilanne on sikäli kestävä, että sivuille jää näin työskenneltäessä kovin helposti vanhentunutta tietoa ja päivitysten teko laahaa yleensä jäljessä.

Yksi säätiön hallituksen kiireellisimmistä tehtävistä onkin löytää kotisivujen vastuullinen ylläpitäjä: webmasteri, jotta tästä ylimenokaudesta ei pääse muodostumaan kohtuuttoman pitkä.

7. Tiedotustoiminta, retket, luennot ja yleisötilaisuudet

7.1 Tiedottaminen

Säätiön tiedottajana on toiminut **Susanna Hietanen**.

Tiedotusvälineiden aktiivisuus sääksien tutkimus- ja suojeleasioita koskevien asioiden uutisoinnissa on yhä säilynyt kiitettävänä.

Esimerkiksi Radio Tampereen toimittaja Jukka Töyli oli kesän aikana kolme eri kertaa tekemässä ohjelmaa Pohtiolammelta. Erinomainen suora lähetys oli kurkien massamuuton seuraaminen Pohtiolammen pihatornista 28.9.2015. Ohjelma oli kestoaltaan useita tunteja, toki niin, että väliin soitettiin äänilevyjä ja luettiin muitakin maakunnan uutisia.

Panda-palkinnon julkistaminen ja kosteikkotornin vihkiminen pääsivät myös näyttävästi esille eri tiedotusvälineissä.

Heikki Kainulaisen juttu: ”Tänne et tule”, julkaistiin Suomen Luonnossa 9/2015. Juttu perustui todella ainutlaatuisiin kuviin sääksen selässä ”ratsastavasta” selkälökistä.

Vesa Hyyryläinen vastasi Kainuun hankkeen tiedottamisesta. Lajisuojelelun kenttätöitä esiteltiin useissa eri lehdissä: mm. Kainuun Sanomissa, Väylässä, Puolankalehdessä, Helsingin Sanomissa ja Lieksan Lehdessä. Kainuun Radiossa esitettiin muutamia haastatteluohjelmia maakunnan sääksien tiimoilta. Lisäksi satelliittisääksiä seurattiin monissa YLE Uutiset Kainuun uutislähetyksissä.

7.2 Luennot, koulutus, näyttelyt ja yleisötilaisuudet

Kainuun tilaisuudet, kesäkausi 2015

- **Vesa Hyyryläinen** esitelmöi sääksistä mm. Kuhmon Petolan luontokeskuksessa, Kajaanissa, Kuhmon Hietaperän koululla, Leinosen sukujuhlissa Paltamossa ja Suomen luonnonpäivänä Paltamon Kivesvaaralla, viime mainitussa tilaisuudessa oli kuulijoina satoja kainuulaisia

”Pohtiolampi sääksen silmin” -kuvanäyttely, koko kesäkausi 2015

- Risto Mattilan kuvanäyttely Pohtiolammen kahviossa

Kosteikon avajaiset 22.5.2015 ja kansainvälinen biodiversiteettipäivä

- päivän aikana Pohtiolammella vieraili noin 100 kävijää
- kosteikkotornin avajaisiin osallistui noin 60 henkilöä

Kasvikävely Pohtiolammella, elokuu 2015

- professori Heikki Toivosen johtama yleisötilaisuus
- osanottajia noin 30

Sääksien tarkkailuhetki yleisötornissa, kesä 2015

- noin kymmenelle ryhmälle järjestettiin johdettu ja opastettu tilaisuus
- oppaina Jouko Alhainen ja Juhani Koivu

Helsingin Kevätmessut 26. - 29.3.2015, Edistä luonnon monimuotoisuutta lähiympäristössäsi

- yhteisosasto Vuokon Luonnonsuojelusäätiön kanssa
- jaettiin noin 200 Pohtiolampi -esitettä
- messujen kokonaiskävijämäärä oli 55.000 vierailijaa

7.3 Valmistettu info- ja myyntimateriaali

Pohtiolammen esittelyvideo, valmistuu 2016

- **Jorma Yrjölä ja Panu Villanen**

- kenttäkuvaukset saatiin kesän aikana valmiiksi, talvikaudella tehdään editointi

Säätiön itsensä valmistamat tuotteet:

- pönttöjä rakennettiin noin 50 kpl

- Risto Mattilan ilmakuvia Pohtiolammelta (tilausten kautta)

Ulkopuolisilta toimijoilta hankitut kaupalliset tuotteet:

- sääksiaiheinen T-paita 110 kpl

- sääksiaiheinen lippis 140 kpl

- Docendo: Luontokuvaajan Suomi (Pohtiolammen esittely on mukana kirjassa), Jussi Murtosaari 100 kpl

8. Säätiön saamat lahjoitukset

8.1 Rahalliset lahjoitukset, saadut apurahat ja muut avustukset

Panda-ympäristöpalkinto, WWF

- palkinto luovutettiin Pohtiolammella 4.6.2015

- Sääksikeskuksen kehittämistyöhön

20.000 €

Professori Sakari Reitamon muistolle, kesä 2015

- muistokeräyksen tuotto

3.175 €

Kangasalan Matkailurengas ry, matkailuapuraha 2015

- kosteikkotornin vihkiäisten tarjoilu (Taigabird Oy)

850 €

Ympäristöministeriö, 27.7.2015

- toiminta-avustus valtakunnalliselle ympäristöjärjestölle

- sääksikeskuksen kehittämistyö

3.000 €

Vanajavesikeskus, 15.4.2015

- avustus omaehtoiseen vesiensuojelutyöhön

- tekopesä Vanajanselän ranta-alueelle (rakennettu)

450 €

Rahalliset lahjoitukset yhteensä

27.475 €

Juhani Koivu, talkoolaisten ja säätiön vieraiden kahvituksia, materiaalihankintoja yms. pienmenoja, jotka toiminnanjohtaja maksanut omista varoistaan, mutta ei ole laskuttanut säätiötä, vaan lahjoittaa säätiölle toimintatukena vuodelle 2015

835,24

Muutamilta yksityishenkilöiltä on saatu lisäksi pienlahjoituksia, jotka ovat suuruudeltaan 5 - 50 euroa.

8.2 Hallituksen ja työvaliokunnan jäsenten matka- ym. kulut

Hallituksen ja työvaliokunnan jäsenet ovat yhä edellisten vuosien tapaan lahjoittaneet myös vuonna 2015 säätiölle käytännöllisesti katsoen kaikki eri hankkeiden yhteydessä heille syntyneet matkakustannukset.

Henkilöstön matkoja ovat olleet esimerkiksi työ-, kokous-, luento- ja erilaisten materiaalien kuljetusmatkat. Eniten matkakuluja on karttunut Pohtiolammen ylläpidosta aiheutuneista huolto- ja työmatkoista (esimerkiksi ruutanakuljetukset Kalvolasta) sekä tekopesähankkeiden suunnittelu- ja rakennusmatkoista.

Säätiön henkilöstö on niin ikään edelleen lahjoittanut myös huomattavan osan heille säätiön töissä aiheutuneista sekalaisista pienkustannuksista säätiölle. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi tulostimien musteet, paperit, muistitikut osa postimaksuista sekä säätiön vieraiden ja talkoolaisten kahvitukset.

Säätiö kiittää kaikkia työnsä tukijoita.

9. Merkkipäivät, edustukset ja huomionsoitukset

9.1 Merkkipäivät ja huomionsoitukset

Antti Purhonen 60 v. 2.1.2015

- Tapio Soivion taulu ”Sääksi ja laskeva aurinko”
- sääksen suojelutyön tukijaa kävivät onnittelemassa Jouko Alhainen ja Juhani Koivu

Seppo Niiranen 60 v, 13.8.2015

- Tapio Soivion taulu ”Sääksi ja laskeva aurinko”
- pitkäaikaisesta ja hyvästä yhteistyöstä samalla kiittäen

Kiitoskirje Sakari Reitamon omaisille, 25.8.2015

- säätiö kiitti saamastaan esimerkillisestä tuesta sääksen suojelutyölle ja ylipäätään säätiön työn arvostamisesta

Ministeri Pertti Salolainen 75 v., 19.10.2015

- säätiö muisti hänen merkkipäiväänsä lahjoittamalla hänen oman toivomuksensa mukaisesti pienen summan Luonnonperintösäätiölle ikimetsien ostoa varten
- merkkipäivävastaanotolla säätiötä edusti Juhani Koivu

9.2 Muut edustukset

- **Vesa Hyyryläinen** on ollut säätiön edustajana ja sääksen lajisuojeluasiantuntijana useissa ohjaus- ja valmistelutyöryhmissä Kainuun maakunnan alueella
- säätiön toiminnanjohtaja **Juhani Koivu** on edustanut säätiötä Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistyksessä

- säätiön toiminnanjohtaja **Juhani Koivu** on edustanut säätiötä Asunto-osakeyhtiö Hämeentie 4:n yhtiökokouksissa ja neuvottelutilaisuuksissa
- **Markku Hyvärinen** on edustanut säätiötä Kanta-Hämeen lintutieteellisessä yhdistyksessä
- **Ilmari Häkkinen** on toiminut yhteyshenkilönä Vanajavesikeskuksen ja säätiön välisessä yhteistyössä
- säätiö on toimintaryhmien **Kantri ry:n** ja **Linnaseutu ry:n** jäsenjärjestö

10. Annetut lausunnot, raportit ja ilmoitukset (vast.)

10.1 Lausunnot ja raportit

Sääksisäätiön suositus sääksen pesäpaikkojen huomioon ottamiseksi tuulipuistojen suunnittelutyössä, 5.2.2015

- säätiö teki oman suosituksensa asiasta, koska kentältä kohdistettiin säätiölle jatkuvasti kysymyksiä sääksen pesäpaikkojen huomioon ottamisesta tuulipuistojen suunnittelussa (erityisesti yva-selvityksiä laativat konsultit kaipasivat tällaista suositusta)

Lausuntopyynnöt ja erilaiset tiedustelut

Säätiö on ohjannut kaikki sille tulleet tuulivoimaa koskevat lausuntopyynnöt ja tiedustelut Luonnontieteelliselle keskusmuseolle ja Pohjois-Suomen osalta myös Vesa Hyryläiselle (puhelimitse tulleita tiedusteluja).

Maksutonta konsulttiapua annettiin lähinnä puhelimitse ja suullisesti eri neuvottelujen yhteydessä. Esimerkiksi Siuntion kunta halusi säätiön lausunnon seutukaavaansa (kirjallinen pyyntö). Säätiö antoi kunnalle ohjauksen asiasta.

Vesa Hyryläinen on ottanut yksityisyrittäjänä hoidettavakseen monia tuulipuistoihin ja soiden hyödyntämiseen liittyviä konsulttitehtäviä, jotka koskevat sääksien pesäpaikkojen turvaamista tietyillä kohdealueilla Kainuussa. Tämä on selvästi vähentänyt säätiölle kohdentuvien tiedustelujen määrää Kainuun maakunnan alueelta. Toistettakoon tässä yhteydessä vielä uudelleen, että harrastajapohjaisen säätiön voimavarat eivät riitä tällaisten suurhankkeiden konsultointiin ja laajojen lausuntojen antamiseen.

10.2 Tehdyt sopimukset

Kosteikon laajennusosaa koskeva rakennussopimus

- Wääksyn kartanon kanssa tehty sopimus, jossa kartano oikeuttaa Sääksisäätiön ja Taigabird Oy:n muuttamaan Wääksynjoen itäpuoliset kalankasvatusaltaat (21 allasta) yhtenäiseksi lintukosteikoksi

UPM:n ja Sääksisäätiön välinen yhteistyösopimus, 31.3.2015

- sääksen monimuotoinen suojelutyö yhtiön metsäalueilla

Sääksien satelliittiseuranta, Siikaisten kunta/Sääksisäätiö, 2015 -2017

- sopimus tehtiin säätiön Lounais-Suomen työryhmän työkaluksi, jotta satelliittiseurannan kustannuksia ja seurantapalveluiden järjestämistä voidaan hallinnoida

10.3 Suunnitelma Hämeentie 4:n saneerauksesta (ulkovuori, ikkunat)

- säätiö vastaanotti taloyhtiön suunnitelman, joka koskee em. rakennuksen ulkovuoren täydellistä saneeraamista ja ikkunoiden vaihtoa
- työ aloitettaneen keväällä 2016 ja se jatkuu pitkälle syksyyn
- säätiö omistaa yksiön Hämeentie 4 B 24 (katso kohta 11.2)

11. Säätiön kiinteä omaisuus ja asunto-osakkeet

11.1 Sääksikeskus

Sääksikeskus käsitti vuoden 2015 lopussa seuraavat rakennukset ja rakennelmat:

- Sarsan opastuskeskus ja sääksikeskus (päärakennus)
- huolto- ja toimistorakennus
- sääksitorni sinne johtavine pitkospuineen (ns. yleisötorni); tornissa on viisi kuvauspaikkaa käsittävä kuvaajien osasto
- huoltosilta
- 6 kuvaus- ja tarkkailukojua
- 1 kuvaustorni
- 1 korkea kuvaustorni (4 kuvauspaikkaa), rakennettu kesällä 2012
- lasten leikkikenttä laitteineen, pienoiskolfrata (luovutettu Taigabird Oy:lle)
- 5 kevytrakenteista pientä ulkovarasto
- 1 iso ulkovarasto
- 1 lintutorni (pihatorni), Taigabird Oy:n omistama
- kosteikko (noin 4 hehtaaria)
- kosteikon laajennusosa (21 vanhaa kala-allasta)
- kosteikon yleisötorni (Taigabird Oy:n omaisuutta)

Kaikki rakennukset ja rakennelmat sijaitsevat Wääksyn kartanon omistamalla maalla, joka on vuokrattu säätiölle ja Taigabird Oy:lle.

11.2 Asunto-osakkeet

Säätiö omistaa yksiön osoitteessa Hämeentie 4 B 24, Hämeenlinna. Yksiö on ollut vuokrattuna koko vuoden ajan.

12. Säätiön taloudellinen tila ja arvio säätiön talouden todennäköisestä kehitymisestä lähivuosien aikana

12.1 Yhteenvedo säätiön taloudesta vuonna 2015

Säätiön talous koheni oleellisesti Panda-palkinnon ja muutamien lahjoitustuen myötä. Säätiö pääsi nyt ensimmäistä kertaa myös valtion avun piiriin, kun Ympäristöministeriö myönsi säätiölle pienen toiminta-avustuksen valtakunnalliselle ympäristöjärjestölle kohdennettuna tukimuotona.

Kosteikon laajennusosan rakentamisesta muodostui vuoden suurin investointi. Hankkeen rahoittamiseen haettiin Kantri ry:ltä 11.000 euron Leader-tukea. Kantri on puoltanut säätiön hakemusta, mutta Pirkanmaan ELY-keskus ei vielä ole tehnyt päätöstä asiasta.

Käytännön työt kosteikolla saatiin päätökseen vuoden 2015 loppuun mennessä, mutta maksuliikenteestä suurin osa siirtyi vuoden 2016 puolelle. Jos Pirkanmaan ELY-keskus hyväksyy hankkeen esitetyssä muodossa, niin säätiö saa hankkeelle EU-tukea 5.500 euroa.

Säätiön pääomasta suurin osa on tällä hetkellä sijoitettuna Luottokori Eurooppa 14 sijoitussalkkuun. Sijoitukselle on odotettavissa ensimmäinen korkotulo vuoden 2016 alussa.

Säätiön kokonaisbudjetin tasapainottaminen vaatii Pohtiolammelle kohdentuneiden suurten investointien jälkeen edelleen erittäin tiukkaa menokuria vuoden 2016 aikana.

12.2 Sääksien satelliittiseuranta ja kouluysteistyö 2016

Sääksien satelliittihankkeiden budjetointi on täysin säätiön muun talouden ulkopuolella. Sen toteutuminen on sidottu kokonaisuudessaan SKR:n apurahan varaan. Niin ikään Lounais-Suomen ja Kainuun satelliittisääksien seurantahankkeille on laadittu omat budjettinsa, jotka kulkevat erillään säätiön tavanomaisesta taloudenpidosta. Raimo Uusitalo on omatoimisesti ja aktiivisesti hankkinut rahoituksen Lounais-Suomen sääksi-projektin laitehankintoihin ja seurantapalvelun ylläpitoon. Vastaavasti Vesa Hyyryläinen on itsenäisesti hankkinut tuulivoimayhtiöltä rahoituksen Kainuun sääksiseurannan laitteisiin ja seurantapalvelun kustannuksiin.

12.3 Arvio säätiön talouden ja toiminnallisten resurssien todennäköisestä kehittämisestä lähivuosien aikana

Säätiön varmin tulonlähde on viime vuosina ollut piilokojujen vuokraaminen kuvaajille. Niin oli myös vuonna 2015, siitakin huolimatta, että monet kuvaajat jättivät kuvausvuoronsa käyttämättä. Sääksikuvausten suosio ei juuri ole osoittanut hiipumisen merkkejä. Tosin markkinoille on tullut myös uusia yrittäjiä (ainakin Kuusamo ja Kuopio). Se saattaa lähivuosina heijastaa vaikutuksensa sekä kuvauspalveluiden hintoihin että kuvaajien jakautumiseen eri kohteille. Toki tähän syntymässä olevaan uuteen markkinatilanteeseen voidaan vaikuttaa kehittämällä kuvauspalveluja uuteen suuntaan. Esimerkiksi vedenalaisen kuvausmahdollisuuden avaaminen on varmasti yksi tällainen vetovoimatekijä.

Kangasalan kunta ja Matkailurengas ry. ovat vuoden 2016 alussa käynnistämässä Sarsan alueen kehittämistä monipuoliseksi harrastus- ja matkailukeitaaksi. Kehittämisprojektin ympärille rakennetaan todennäköisesti EU-hanke. Säätiön on tarkoin pidettävä huolta siitä, että ainakin osa Pohtiolammen kehittämistarpeista saadaan mukaan tähän koko Sarsaa koskevaan kehittämistyöhön, koska se on myös taloudellisesti edullisin kehittämistyön muoto. Jyrkkä rajapinta Sarsan alueen eri toimijoiden välillä pitää saada poistettua tai ainakin madallettua. Verkottuminen on voimavara, jota on uskallettava käyttää ilman ennakkoluuloja.

Uusi säätiölaki saattaa heijastaa vaikutuksensa myös säätiön varainhankintaan. Tässä vaiheessa on kuitenkin vielä mahdotonta sanoa, onko Sääksisäätiöllä jokin sellainen varainhankintamuoto käytössä, johon uusi säätiölaki asettaa rajoituksia. Säätiön hallituksen on oltava asian suhteen valppaana ja selvittää vuoden 2016 aikana uusien säännösten mahdolliset vaikutukset varainhankintatyöhön ja ylipäätään säätiön toimintaan.

Yhä jatkuva taloudellinen lama on omiaan vaikeuttamaan keskisuuren säätiön talouden lujittamista. Maamme taloudellisen tilanteen vaikeuksista huolimatta on nähtävä, että säätiö pystyy, toki täysin talkootyöhön tukeutuen, jatkamaan tärkeätä työtään, mikäli vuosibudjetit mitoitetaan lähivuosina varovaisesti noin 30.000 euron suuruusluokkiin.

Sääksikeskukselle myönnetty Panda-palkinto loi osaltaan uskoa siihen, että sääksen lajisuojelun työsaralla on tehty myös oikeita asioita. Työtä on kuitenkin jatkettava ennakkoluulottomasti erityisesti sellaisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi, joista säätiölle olisi myös taloudellista hyötyä, tuloja joko suoraan tahi välillisesti. Sääksikeskukseen on helppo kehittää uusia ilmaisipalveluita, mutta sellaisten lisäämiseen ja ylläpitoon ei kireän talouden aikana ole enää juurikaan mahdollisuuksia.

Sääksisäätiön Kainuun työryhmän talous lepää EU-hankkeen päättymisen jälkeen käytännössä kokonaan työryhmän jäsenten henkilökohtaisen rahoituksen varassa. Kun EU-hankkeiden uusi ohjelmakausi (2014 – 2020) on jo hyvää vauhtia käynnissä, kannattaisi työryhmän hakea Leader-rahoitusta ainakin jollekin suojelutyön osa-alueelle. Alustavia suunnitelmia tähän suuntaan on jo tehtykin, mutta hankkeen käynnistäminen pitää vain saada alulle kevään aikana. Suurin osa hankkeesta pitäisi saada tietysti suunniteltua kehittämisosion piiriin.

Merkittävä lähiaikoina realisoituva kustannuserä muodostuu Hämeentie4:n saneeraustöistä. Käytännössä säätiön omistaman yksiön kohdalla odotusarvo remonttikustannuksista nousee noin 11.000 euron suuruusluokkaan. Se merkitsee sitä, että yksiöstä vuokratuloina saatava tuotto nollautuu lähes vuosikymmenen ajaksi.

Uusia menokohteita on siis säätiön taloudessa odotettavissa myös vuosien 2016 ja 2017 aikana. Menojen kokonaisvaltainen hallinta ja ennen muuta uusien tulolähteiden kehittäminen on säätiön hallituksen keskeinen tehtävä ainakin parin seuraavan vuoden ajan.

Säätiön puheenjohtaja

Ilmari Häkkinen

Säätiön toiminnanjohtaja

Juhani Koivu